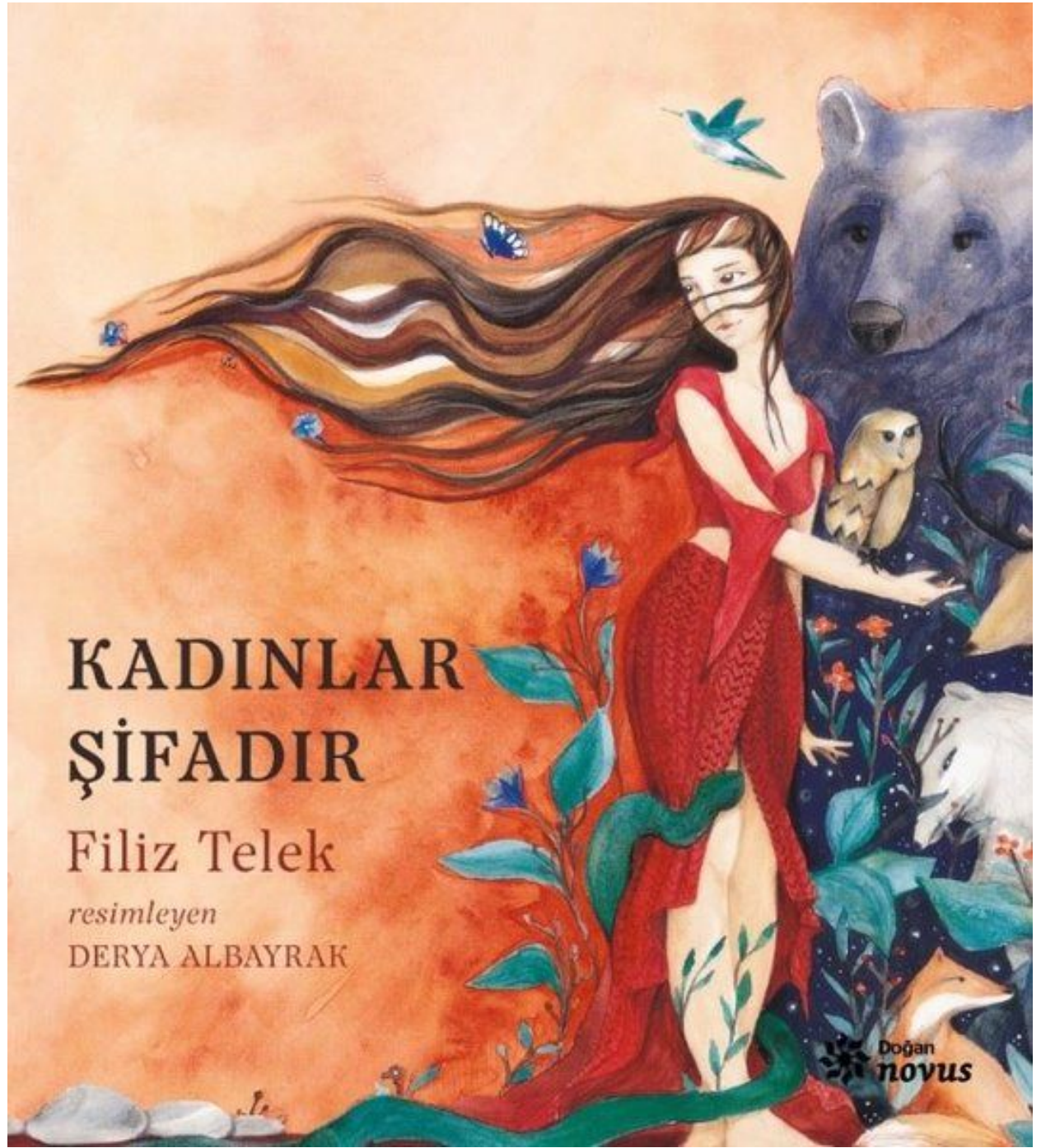

KADINLAR ŞİFADIR

Filiz Telek

resimleyen

DERYA ALBAYRAK

Doğan
novus

12. KADIN ÇEMBERLERİ

*Sadece durmak ve dinlemek için gel...
Bederine teslim olmak ve dinlenmek için,
ya da dans edip delirmek için...
Hep içine akıttığın gözyaşlarınla toprağı kutsamak için...
kalbine batan dikenleri çıkarmak için gel.
Kendine bile itiraf edemediğın arzunu haykırmak için,
seni boğın utancın şarkısını söylemek için,
biraz daha güçlü olmalıyım diye izin vermediğın kırılğanlığın
nefes alsın diye gel...
Gel, başını şefkatle kendine dayamaya gel,
gücün yoksa kız kardeşine yaslanmaya gel.
Kulak vermediğın rahminin sesini
ve hatta kemiklerinin, kanının, kalbinin,
ruhunun sesini duymaya gel.
İçinde sıkışmış ölümlerle,
sırasını bekleyen doğumlarla hemhâl olmak için gel.
Kendi dipsiz kuyuna bir taş atmaya,
rüyaların karanlıklarında yuvarlanmaya,
rahmin gizemlerine vâkıf olmaya gel.
Yeryüzünün sana vermeye çalıştığı rehberliğı almaya,
biricik ve kıymetli yaşamının armağanlarını kabule gel.
İster kabuğunu çatlatmaya, ister kanatlarını açmaya...
Gel, gel, kim olursan, kim idiysen, kim olacaksan gel.
Çembere hoş geldin, Yuvaya hoş geldin.*

Nehrin Altındaki Nehir

2006 senesiydi. Arkadaşlarımın inziva merkezi Axladitsa Avatakia'daydım. Yunanistan'da.

Bir sabah güneş doğmak üzereyken, arkadaşım Vanessa ile kaldığım çadırda bir ses kulağıma *"It's about women's work"* (kadınların işiyle ilgili) diye fısıldadı. Gözlerimi açtım; yanımda uyuyan Vanessa'nın düzenli soluk alış verişini dinledim. O sabah, kadınlarla ilgili ne işim olabileceğine dair hiçbir fikrim yoktu; bana bunun fısıldanmasının üzerinden tam 7 sene geçmesi gerekecekti ilk kadın çemberimin davetini vermem için.

2010 yılında, tükenmişlik sendromu sonrası şifa niyetine çıktığım Sihirli Gizem Turu yolculuğunun başında, Axladitsa'ya geri döndüm. Zihnim, bedenim, kalbim yorgundu ve kim olduğumu, hayattan ne istediğimi bilmediğim bir zamandı bu. Ruhun karanlık gecesi. Belki yorgunluktan, belki *bilmemekten* (Zen'in başlangıç zihni dediği), belki başka yapacak bir şeye gücüm olmadığından durdum ve dinledim. Ormanı, dağı, Ege Denizi'ni, fırtınayı, vadiyi, evin bacasında yuva yapmış baykuşu, karı, karanlığı, korkuyu, öfkeyi, ilhamı, ölü gibi görünenin altından filizlenen yeni yaşamı ve olasılıkları dinledim. Nehrin altındaki nehri⁸² dinledim...

"Her kadının Rio Abajo Rio'ya (nehrin altındaki nehre) girme potansiyeli vardır. Oraya derin meditasyon, dans, yazı, resim, ibadet, şarkı söyleme, davul çalma, etkin imgelem ya da bilincin yoğun bir şekilde değişmesini gerektiren herhangi bir faaliyet aracılığıyla ulaşır. Kadınlar bu dünyalar-arasındaki-dünyaya, özlem duyarak ve gözünün hemen köşesinde seçebileceği bir şeyi arayarak ulaşır. Oraya derin ve yaratıcı işlerle, bilinçli bir yalnızlıkla ve herhangi bir sanatla uğraşarak ulaşır. Bu ustalıklı işlerde bile, bu tarihsiz dünyada olan biten çoğu şey bizim için her daim esrarengiz olarak kalır, çünkü o bizim bildiğimiz fizik yasalarını ve mantık kurallarını tanımaz."

– Clarissa Pinkola Estés⁸³

82. "Rio abajo rio", nehrin altındaki nehir, Clarissa Pinkola Estés'in *Kurtlarla Koşan Kadınlar* kitabında vahşi kadın arketipini temsil eden kullandığı bir metafor.

83. *Kurtlarla Koşan Kadınlar*, Clarissa Pinkola Estés, çeviren: Hakan Atalay, Ayrıntı Yayınları, 2003.

Orada, yeryüzünün kucagındaydım. Kış mevsimiydi. Günlerim sessizlikte, güneşin doğuşu ve batışı arasında, bilge bir baykuşun bakışları altında, fırtınalara ve Toprak Ana'nın vahşi döngülerine, içimdeki karanlıkta baş gösteren hareketlenmeye şahitlik ederek geçiyordu. Böyle zamanlarda, bir kadın ruhuyla derin bir muhabbet hâlinde iken, içeri-dışarı ayrımı şaşırtıcı bir şekilde flu hâle gelir. Axladitsa'da beni çevreleyen insan ötesi âlem de, bana ruhumun dilinden konuşur gibiydi. Dinlemeye, şahit olmaya devam ettim ve duyduklarımı şiir olarak hasat etmeye başladım. Ruhum, nihayet benimle konuşmaya karar vermişti. Ya da en sonunda, ben onu duymayı başarmıştım.

*zaman zaman
ruhun büyük mabedini ziyaret ederim
taze su kaynakları ve kuş sesleriyle dolu o bereketli bahçe
ve sessizce, sakince yürürüm bir rüyanın sonsuz derinliğine
kelebek kanatlarıyla bezenmiş mavi-yeşil sabahın sisinde
derin orman ruhları etrafımda toplanır
"haydi yolculuğu kutlayalım" dercesine
zaman zaman
sıçrayarak uyanırım ve bunda dahi
bir zevk bulurum
yolda minik sapmalar ve kafa karışıklıkları
capcanlı nehirlerin durgunlaşan akıntılarında
ayak parmaklarımı çamurlu sulara sokarım
gizli hazlar bulurum
sabırla bekleyen
belli belirsiz bir dokunuş için
buluşmak için
yaşam kaynağıyla.*

Axladitsa'da kaldığım süre boyunca "Niye tükenmişlik sendromu yaşadım?" diye tefekkür ederken, ruhum bana şiirlerin yanı sıra şu sorularla yanıt verdi:

"Kadın olmak ne demek?"

"Kadınlığını nasıl yaşıyorsun?"

"Bu zamanda bir kadın, ruhunun rehberliğinde ve yaşamın hizmetinde nasıl yaşar?"

"Dişi özünün bilgeliğini kadın bedeninde nasıl yaşayabilirsin?"

Sonra da kadınlarla bir araya gelmemi salık verdi:

"Bu soruların cevaplarını nafîle yalnız başına arama, kadınları bir araya getir. Kadınlara bak, kadınları gör, kadınlarla ol, kadınları dinle, kadınlarla öğren, kadınlarla paylaş."

"Çünkü kadınlar kendilerine, birbirlerine ve dünyaya şifadır" diye fısıldadı aynı ses. Böylece *Kadınlar Şifadır* kadın çemberlerinin niyet tohumu atılmış oldu. Bu tohum toprakta 3 sene bekledikten sonra bir bahar filiz verdi.

Kadınlar Şifadır

"Bir kadın yaşamıyla ilgili hakikati dile getirdiğinde ne olur?"

Dünya yarılıp açılır ortasından."

– Muriel Rukeyser

Kadınlar Şifadır bir mantra gibi dilimde yıllardır... Yere yakın olduğum zamanlarda duyduğum, toprağın derinlerinden gelen bir dua gibi. En *bilmediğim* ve sert düştüğüm anda avuçlarıma bırakılmış gizemli bir lütuf. Rahmimde taşıdığım nadede bir tohum, gözyaşlarımla suladığım, adanmışlıkla çırağı olduğum. Kendini var eden, beni de kendine ilmek ilmek ören bir hikâye; ne bu hikâyeyi yazan benim, ne de bu hikâyenin başkahramanı. Ben duyanım, dinleyenim, yanıt verenim, razı gelelim, ipin ucunu tutanım, takip edenim, örülenim, şahit olanım, "Evet" diyenim.

Bu çağrının ilk kez kulağıma fısıldandığı o sabahtan 7 sene sonra ilk Kadınlar Şifadır çemberi vücuda geldi. 2013 yılının bir haziran sabahı, dünyanın farklı yerlerinden gelmiş 30 kadar kadın Faralya sahilinde bu kutsal çemberin ilk katılımcıları oldular. Açılış çemberinde, bir sene önce 200 kilometre ötedeki Olympos antik kentinde yaşadığım hatırlama anını anlattım onlara:

Binlerce yıl önce barış ve huzur içinde yaşarken yaklaşmakta olan bir tehlikenin far-

kına vardık: Savaşçı bir kavim dörtnala atlarını sürüyordu üzerimize doğru. Kâhinler bizi uyardılar; dört bir yana haberciler saldı. Bu tehdidi durdurmak için ne yapabileceğimizi araştırdık, soruşturduk. Sonunda anladık ki yapacak hiçbir şey yoktu.

Bir dönem sona eriyordu. Bunu kabul etmekten başka yapacak hiçbir şey yoktu.

Hiçbir şey yapamayacak olmanın ve bunu kabullenmenin acısını hissettim binlerce yıl ötesinden. O zamandan bu zamana yılan döndü, döndü, döndü, döndü, kuyruğunu ısırды ve şimdi yine bir dönemin sonundayız. Ve yeni bir dönemin başındayız. Haberciler saldı dört bir yana uyandırmak için birbirimizi, hatırlatmak için birbirimize: Zaman geldi.

Ama şimdi yapabileceğimiz çok şey var.

Bugün dünya yeniden dişi bir dokunuş ve sevgi için ağlıyor. Bu zamanda yeryüzünün ve insanlığın ihtiyaç duyduğu şifa ve hatırlaması gereken, hem bir ananın kolsuz ve kapsayıcı sevgisi ve şefkati hem de o ananın gözü karalığı ve kararlılığı. Uzun zaman önce sürgüne gönderdiğimiz dişi bilgeliği, yaşamın dişi prensibini eve geri çağırmanın, evimizi, soframızı⁸⁴ derleyip toplamanın zamanı geldi.

Ve gerçek şu ki bunu sadece bir araya gelip ellerimizi, rahimlerimizi ve kalplerimizi kenetleyerek yapabiliriz. Çünkü kadınlar yan yana gelince sihirli bir şey olur. Çemberin güvenli alanında paylaşılan gözyaşları, kahkahalar, hikâyeler, dokunuşlarla muazzam bir şifa –hem çemberdeki hem dünyadaki tüm kadınlar için– vücut bulur. Kadın, kadının ne olduğunu, bir kadın olarak kim olduğunu yine kadının aynalığında (aydınlığında ve karanlığında) ve şahitliğinde idrak eder, deneyimler, hatırlar.

Kadınların fiziksel olarak birlikte olması, ellerinin, gözlerinin ve seslerinin birbirine değmesi, dokunması çok önemli. Ancak bu şekilde, insanlar var olduğundan beri gelmiş geçmiş bütün kadınların olduğu ve beslediği kadınlara ait o kadim alan canlanır, güçlenir ve çemberdeki her bir kadını bir anne şefkatiyle kapsar. İşte bu canlanan alandan ve kadından kadına akan bedensel ve manevi ener-

84. Kuzey Amerika'daki yerli halklardan Hopi Kabilesi, geleneksel olarak, 4. Dünya'da kadınların, evin kalbinden yani ailelerin bir araya geldiği ve beslediği "sofra"dan sorumlu olduğuna inanırlar. Şu anda içinde olduğumuz 5. Dünya'da ise "sofra" artık yeryüzüdür, yani kadın tüm yeryüzünden sorumludur.

ji, aynı zamanda nesillerdir “öksüz kadınlar” olarak gerçek anneye, tinsel annemi-ze, Kutsal Anne’ye, varoluşun dışı prensibine ve yeryüzünün bilgeliğine duyduğumuz açlığı bir nebze giderir. Bu alana adımını atan kadın, zamanın ve mekânın ötesinde bir aidiyeti hatırlar; yuvaya dönme hissini veren budur.

Çember

Bir varmış, bir yokmuş...

İnsan, ateşi keşfedip sözü bildiğinden beri var olmuş çember.

Ateşe eşit uzaklıkta oturmuşlar, ısınmak ve korunmak için.

Sonra da kâh şarkılar söylemişler, kâh yıldızları seyre dalmışlar, kâh hikâyeler anlatmışlar birbirlerine, derin bir karanlık ve gizemle çepeçevre sarmalanmış olarak. O zamandan bu zamana varoluşa dair gizemler, bilgelikler böyle aktarılmış nesiller boyu, böyle dile gelmiş insanın yaratılışla aşk hikâyesi, böyle dinmiş yalnızlığı, unutkanlığı, vurdumduymazlığı, karamsarlığı...

Mana ve bütünlük böyle doğmuş, olmuş, süregelmiş...

Çembere oturmak kadim bir bilgelik alanına, yuvaya geri dönmek gibi.

Tek yaptığımız insan olmaya dair hafızayı aktive etmek.

Evet, bu, aslen bir hatırlama pratiği.

Aynı zamanda bir derin dinleme ve şahitlik pratiği.

Ve kalbimizdeki hakikati konuşma alanı.

Çember pratiği bir ritüeldir. Başı sonu bellidir; çemberi açtığımızda gündelik hayatımızdan ve bilincimizden sıyrılıp, ana ve birbirimize daha yüksek bir farkındalıkla, birlik bilinciyle mevcudiyetimizi sunmayı taahhüt ederiz. Bu ritüelde birbirimizin şahitliğinde büyük gizemin idrakine niyet eder, can kulağıyla dinler, gönül gözüyle şahit olur, kalp diliyle konuşur, doğrunun ve yanlışın ötesinde ilişkilenemeyi ve hakikati araştırırız. Adabıyla pratik edildiği zaman herkese, her şeye şifa olan şefkatli bir kucak, içimizdeki derin bilgeliklere temas etmemizi mümkün kılan bir rahim, bazen de yüzleşmemiz gerekenleri görmemizi sağlayan bir aynadır çember.

Ben ilk çemberime 2002 yılında, 27. yaş günümde oturdum ve yeniden doğmuş gibi oldum. O çember Christina Baldwin ve Ann Linea kanalıyla Kuzey Amerika’dan gelen “*The Circle Way*” ekolünden bir çemberdi. Yıllar sonra 2013

senesinde arkadaşlarımla Türkiye’de ilk kez “*The Way of Council*” geleneğinden bir çember eğitimi düzenledik. Bu ise, yine Kuzey Amerikalı yerli halkların büyüklerinin izni ve desteğiyle Jack Zimmerman ve Gigi Coyle tarafından bizlere aktarılmış çember üslubu. Ufak tefek farklar olsa da her iki yaklaşımın özündeki davet aynı: Anda mevcut ol, kendini ve alanı (yaşamı) can kulağıyla dinle, şahit ol, şahit olduğun ve hissettiğin canlılığı kalpten ifade et.

Çember, insanlığın kolektif hafızasına ait ortak bir miras. Bu kadim yaşam bilgeliği hepimize ait, hepimiz çembere aitiz. Çemberin bu zamanda bilincimizde ve hayat pratiklerimizde yeniden canlanıp yerini bulması, içinden geçtiğimiz büyük dönüşümü –metamorfoz– desteklemek üzere bize yaşamın yüksek dehası tarafından sunulmuş bir armağandır. Çemberin ruhunu ve bu pratiği canlı tutan ve bizlere armağan eden tüm atalarımızı ve büyüklerimizi onurlandırıyorum ve önlerinde şükran ve hürmetle eğiliyorum. Bu kutsal emaneti ve armağanı, ilk günden itibaren kalbime yakın tuttuğumu, ruhumla beslediğimi ve Aşk’la paylaştığımı bilmelerini isterim. Zamanın ve mekânın ötesinde, insanları ve yeryüzünü birbirine örmüş bu kadim bilgelik alanında –çemberde– tüm atalarımızla ve yaşamla buluşmak ne büyük onur!

Çember pratiğiyle tanıştığım andan itibaren içimde uyanan, canlanan hatırlama hâlini 2002 yılından beri çağırımı/çemberin çağrısını duyup gelenlerle paylaşıyorum. Yolculuğumun bir noktasında çemberin asil ustam, benim de onun çırağı olduğumu idrak ettim ve böylece ustama, onun rehberliğine ve bilgeliğine teslim oldum. Çembere hizmet etmeye devam ettiğim sürece, çember de öğretmeye, göstermeye, hatırlatmaya devam ediyor. Çemberde demlendikçe Anadolu köklerimizden beslenen tatlı bir idrak açılıyor:

Kâinatın Aynası, Âlemlerin Rüyası Çember,

Erler demine destur alıp oturduğumuz gönül meclisi.

Aşk mabedi, tevhit duası, teslimiyet zanaatı.

Geçmiş, bugün, geleceği, zulükları, hâlleri, nesilleri, suretleri, yolları an’da birleyen bir muhabbet sofrası. Yaşamın kendisiyle, özümüzle, özlerimizle ve O’nunla muhabbet.

Sevgili olduğumuz, Âşık olduğumuz, Sevgili’yle, Maşuk’la kavuştuğumuz makam.

Çemberi Deneyimlemek

Birlikte, “insan olma”yı ve “insan yapma”yı hatırlamaya çalıştığımız bu dönemde doğru ve yanlışın ötesinde buluşabileceğimiz alanlara ihtiyaç var. Derin kültürün kırıntılarını ve atalarımızın fısıltılarını takip edersek, husumet çölünün ortasındaki vahayı ve şifalı sularından kana kana içebileceğimiz dişi bilgelik kaynağını bulmamız mümkün. Çember, günümüzün dünyasında bizi uyandıracak, tazeleyecek, canlandıracak vahalardan biri. Çemberi sadece kadın gruplarıyla değil, evlerimizde ailemizle, okullarda çocuklarla, beraber çalıştığımız kişilerle, dostlarımızla bağlantı kurma ve ilişkilerimizi derinleştirme niyetiyle deneyimleyebiliriz.

Bu sayfalarda sizlerle “The Circle Way” ve “The Way of Council” den öğrendiklerimi uyguladığım 19 yıl içerisinde, Çember’e çırağlığım ve kadın çemberlerinde edindiğim deneyimler sonucu çemberin nefesine dair keşfettiklerimi paylaşmaya çalışacağım. Çemberi kolaylaştırmadan önce deneyimli bir kolaylaştırıcının alan tuttuğu bir çemberi deneyimlemek çok iyi olur; zira çember adabı en iyi çemberde öğrenilir. Ama böyle bir şansınız yoksa ve çemberin çağrısını kalbinizde duyuyorsanız, paylaştıklarımın rehberliğinde çemberle tanış olmaya başlayabilirsiniz.

Çember Adabı

Çember derin bir dinleme ve şahitlik alanıdır; sohbet, diyalog, münazara alanı değildir. Karşılıklı konuşulmaz, birbirine yanıt verilmez, yorum yapılmaz. Konuşma objesini tutan kişi sözle ya da başka bir şekilde kendini ifade eder, diğer herkes can kulağıyla ve tüm mevcudiyetiyle bu kişiyi dinler, şahitlik eder. Konuşanın sözü kesilmez, söyledikleri üzerine yorum yapılmaz, o kişiye soru sorulmaz.

Çember, şifalı bir dokunuşu olsa dahi bir grup terapisi ve yüklerimizi boşaltma alanı değildir. Duygu ve deneyimlerimizi taşıyamadığımız için boşalttığımız bir alan değil, bu duygu ve deneyimlere cesaretle bakıp yaşamımızdaki yerlerini ve manalarını araştırabileceğimiz ve ihtiyaçlarımızın sorumluluğunu alabileceğimiz güvenli bir alandır. Çember, öz kaynaklarımızı keşfedebileceğimiz, kendi yaşamlarımıza şahitlik ettiğimiz ve ihtiyaç duyduğumuz cesareti topluluk dayanışmasıyla aktive edebileceğimiz bir pratiktir. Bu pratikte, bir şeyleri şifalandırmaya

çalışmayız; çemberin şifası tam olarak bu koşulsuz, gündemsiz mevcudiyet ve şahitlik alanı olmasından kaynaklanır.

Çemberde 4 niyet bize rehberlik eder:

1. *Can kulağıyla dinlemek* – İfade bulanı dinlerken satır aralarını ve alanı, sezgilerle, mevcudiyetle, beden farkındalığıyla, yargısız, merakla ve şefkatle dinlemektir. Dinlerken zihnimizde yargılar oluşursa bunu paylaşım yapan kişiyle özdeşleştirmeden fark etmek ve bu yargıların bizimle ilgili olduğunu hatırlamak çemberin davetidir. Konuşan kişiyi merkezin yani çemberin sesi olarak dinleriz. Çember, o çemberde oturan herkesin aracılığıyla dile gelir ve duymamız gerekenleri bize söyler. Çemberi dinlerken aynı zamanda içimizde neler olduğunu fark etmek, yani kendimize şahitlik etmek mevcudiyetimizi mümkün kılar.
2. *Kalp diliyle konuşmak* – Çemberde zihinsel, teorik, genellemeler ve yargı içeren ifadelerden kaçınılır. “Ben dili” ile anda canlı ve gerçek olanı, duygu ve ihtiyaçlarımızı, yaşantı ve hikâyelerimizi paylaşılır. Ben dili kendi deneyimlerimizin, duygu ve ihtiyaçlarımızın sorumluluğunu almamızı sağlar; böylece suçlama ve şikâyet hâinden kaçınılır, dikkatimizi kendi içsel süreçlerimize verebiliriz.
3. *Spontane olmak* – Konuşma objesi elimize geldiği an içimizde en canlı ve gerçek olanı, bizim sesimiz aracılığıyla ifade bulmak isteyen şeyi dile getirmemiz beklenir. Bu esnada can kulaklarımızı kendimize yöneltiriz ve hâlimizi şeffaflık ve samimiyetle dile dökeriz. Objeye elimize geldiği an çemberin sesi olduğumuzda bu alanın duymaya ihtiyaç duyduğu şeyi söyleyeceğimize derin bir güven ve teslimiyet gerekir. Buna güvenirse ne diyeceğimizi ya da yapacağımızı önceden planlamamıza gerek kalmaz. Anın içindeki yaratıcı ifadenin gücüne güvenmek ve teslim olmaktır spontane olmak. Bu niyet kendimizi sözden başka şekillerde de ifade edebilmemize alan açar; çember, paylaşım yapan kişinin canlılığını yansıtan her türlü ifadeyi ağırlar. Bu bazen bir şarkı, bir dans, bir şiir, sessizlik ya da bambaşka bir form olabilir.
4. *Özlü paylaşım* – Burada niyet, duyulduğumuza güvenerek yeteri kadar paylaşmaktır. Paylaşım yaparken içimizde olup bitenle bağlantıda kalmak ve o bağlantıdan paylaşmak bunu kolaylaştırır. Bazen çok fazla şeyi aynı anda düşünür

ve hissederiz; kendimizi nasıl ifade edeceğimizi bilemeyiz. Bazen de ne düşündüğümüzü ya da hissettiğimizi bilemediğimiz kocaman bir boşluğun içinde buluruz kendimizi. Her iki durumda da yavaşlamak, durmak, nefesimize dönmek, dinlemek ve sürecimizle ilgili şeffaf olmak bizi ana getirir.

Çemberde kendi duygu ve ihtiyaçlarımızı olduğu kadar kolektif alanı, kolektifin ihtiyaçlarını da gözetmek icap eder. Alanda bir ihtiyaç fark edersek, kolaylaştırıcıdan beklemeden ama sürecin akışını da gözeterek bunu ifade edebiliriz. Çemberde paylaşım yaparken kullandığımız zamanı gözetmek, her sesin duyulmasına fırsat tanımak açısından önemlidir.

Bu bir şahitlik alanı olduğu için, paylaşılanlara yorum yapmak ya da iyi niyetle de olsa kendi bildiğimiz doğruları öne sürmek, istenmedikçe tavsiyede bulunmak kesinlikle kaçındığımız bir yaklaşımdır. Çemberde istenen, mevcut olan her türlü duygu, ihtiyaç, deneyim, yas ve özleme koşulsuz alan açmaktır.

Şahitlik pratiği çok boyutludur. Konuşan ya da başka bir şekilde kendini ifade eden kişinin yanı sıra, eş zamanlı olarak kendimize ve alana da şahitlik etmek gerekir:

Birini dinlerken bende ne oluyor? Zihnimde hangi düşünceler, içimde hangi duygular canlanıyor? Eğer yargılar geliyorsa, bunun o kişiden ziyade benimle ilgili olduğunu ayırt edebiliyor muyum? Hem diğerine, hem kendime bu süreçte şefkatli bir farkındalıkla nasıl şahitlik edebilirim? Alanda hissettiğim ama henüz dile gelmeyen ne var? Paylaşılanlarda ortak bir tema, soru, ihtiyaç var mı? Farkına vardığım duygu, düşünce, ihtiyaç bana mı ait, kolektif alana mı ait yoksa her ikisi de mi?

Çemberde Akış

Merkezin etrafında çember olup oturulur; herkes merkeze eşit uzaklıktadır. Bu şekilde hem herkes birbirinin gözünün içine bakabilir, hem de yapay hiyerarşiler ortadan kalkar. Çember ritüeli esnasında oluşan kolektif enerji bu formda en rahat şekilde akar. Çemberin merkezi, ortak kalbi ve aklı, birliği ve dayanışmayı

temsil eder; çemberin gücü ve otoritesinin mevki burasıdır. Otorite kolaylaştırıcı değildir; otorite grubun bütünüdür, ortak aklı ve kalbidir. Bu sebeple dikkatimizi merkeze odaklarız.

Çemberi açmadan önce kolaylaştırıcı, buluşmanın niyetine ve çember adabına dair kısa bir paylaşım yapar. Çembere düzenli oturuyor olsak bile her seferinde adabı ve niyetleri hatırlamak önemlidir.

Ayrıca birbirini hiç tanımayan kişilerin bir araya geldiği bir çember ise ve/veya aynı grupla bir kereden fazla bir araya gelinecekse çember adabının yanı sıra bazı grup anlaşmaları yapmakta fayda var. (Sonraki sayfalarda “Anlaşmalar” başlığı altında önerilerimi paylaştım.)

Çember ritüelinin başladığını işaretleyen mumu yakmadan önce kısa bir sessizlik, meditasyon, dans, bir şarkı, bir müzik aletinin çalınmasıyla ya da bunların bir kombinasyonu ile grup kendini ritüele hazırlar. Sessizlikte nefese ve bedene odaklanmak anda olmayı kolaylaştırır. Çemberi açarken herhangi biri merkeze gelerek grup adına bir niyet ya da duayı seslendirerek mumu yakar; böylece ritüelin başladığı işaretlenmiş olur.

Daha sonra kolaylaştırıcı çemberin niyetini, çağrısını ve rehber sorularını hatırlatır. Rehber soru, tematik bir soru da olabilir, genel olarak hâlimizi ve o anda içimizde canlı olanı paylaşmaya dair bir davet de olabilir.

Ve çember başlar. Kendini hazır hisseden biri, ortadan bir konuşma objesi alır ve kendini çember adabına uygun bir şekilde ifade eder. Tamamlanınca objeyi bir yanındaki kişiye verir ve akış bu şekilde devam eder. Konuşma objesi geldiğinde kişi henüz paylaşım yapmaya hazır değilse objeyi bir sonraki kişiye paslayabilir. Çemberde bir tur tamamlandığında, obje daha önceki turda sessiz kalmış kişilere yeniden verilir.

Çemberde birden fazla soruyla çalışılabilir yani birden fazla tur yapılabilir. Bu durumda kişi sayısı ve zaman gözetilerek ihtiyaç duyulursa turlar arasında ara verilebilir.

Çemberde paylaşımlar tamamlandığında, bir kapanış turu yapılabilir. “Çemberi tamamlarken, bu alanı kapatırken içimde ne canlı, ne ile ayrılıyorum, neyi fark ettim/öğrendim?” gibi sorularla sürecin minik bir hasadı yapılabilir. Kapanışa özen göstermek önemlidir. Bize rehberlik etmiş bir alanı saygıyla ve özenle ka-

patmak deneyimin bütününe daha etkili kılar. En son mum söndürülerek çember ritüelinin sona erışı işaretlenir.

* * *

Buraya kadar okuduklarınız çember pratiğiyle ilgili temel olarak bilinmesi gerekenler. Buradan itibaren paylaştıklarımı ise kendi deneyimlerimden edindiğim pratik detaylar ve öneriler olarak çemberi kolaylaştırmaya talip olanlara sunuyorum.

Çember Pratiğinden Önce Yapılması Gereken Hazırlıklar

Niyet – Çember davetini veren kişinin niyeti ve bu niyetin netliği çok önemlidir.

Bir çember daveti vermek istiyorsanız öncelikle kendinize sormalısınız: Bu daveti vermemdeki niyet ne? Niyet, genelde bir ihtiyaçla şekillenir. Bu niyetle hangi ihtiyacın karşılanmasına katkı sunmak istiyorum? Bu, bana ait bir ihtiyaç mı yoksa davet ettiğim kişilerin bir ihtiyacı mı? Niyetimiz ne kadar net olursa, davetimiz o kadar iyi anlaşılır ve karşılık bulur.

Davet – Niyet netleştikten sonra bir davet hazırlanır. Davette, daveti verenin niyeti, varsa çemberin teması ve çağrısı (mümkünse bir soru şeklinde), çember pratiğine dair kısa bilgi, kolaylaştırıcı hakkında bilgi, çemberin gerçekleşeceği zaman ve mekân yer alır. Çembere katılım karşılığında maddi bir beklenti varsa bu da belirtilmelidir. Katılımcının karar vermek için ihtiyaç duyduğu bu bilgiler davette yer alırsa, çemberin çağrısına gerçekten “evet” diyenler katılır ki bu çemberin niyetine ulaşmasını sağlar. Çembere katılan herkesin davete evet diyerek ve kendi özgür iradesiyle katılmayı seçtiğinden emin olun. Yakınlarınızla yapacağınız çemberlerde gerekmebilir fakat daha formal çember davetlerinde katılmak isteyenlerin bir katılım formu doldurmalarını isteyebilirsiniz. Böylece hem çembere kaç kişinin katılacağını bilirsiniz, hem de formda katılımcılara niyetlerini sorarak onları çemberden önce niyetleri üzerine tefekkür etmek konusunda teşvik edebilirsiniz.

Kolaylaştırıcı – Her çemberin bir kolaylaştırıcısı olması gerekir. Kolaylaştırıcının sorumluluğu çemberin gerçekleşmesi için gereken koşulları (niyet, davet, fizik-

sel alan) hazırlamak, çember adabını paylaşp uygulanmasını kolaylaştırmak ve sürece mevcudiyetini sunmaktır. Kolaylaştırıcı da çemberin eşdeğer bir parçası ve katılımcısıdır; çemberde o da paylaşım yapar. Çember pratiğinde kolaylaştırıcı kendi kişisel tercihleri doğrultusunda kararlar alan bir otorite değildir; kolaylaştırıcının sorumluluğu çember adabına icabeti sağlayarak sürece ve katılımcılara hizmettir. Daveti veren, organizasyonu yapan ve süreci kolaylaştıran ayrı kişiler olabilir ama mutlaka aynı niyet ekseninde beraber çalışmaları gerekir.

Katılımcı Sayısı ve Zaman – Çember doğası gereği ruhun zamanıyla akmak ister; anda olmayı talep eder. Bununla birlikte modern yaşam koşulları içerisinde pratik olarak bir etkinliğin ne zaman başlayıp ne zaman biteceğini bilmeye ihtiyaç duyarız. Çemberin ne kadar süreceği katılımcı sayısına da bağlıdır. Eğer çember pratiğinde yeniyseniz küçük bir grupta ve yavaş başlamayı öneriyorum; yeni başlayanlar için çemberde maksimum 8 katılımcı makuldür. Kolaylaştırıcı deneyim kazandıkça katılımcı sayısı artabilir. Ruhun zamanıyla kalpten paylaşım yapılan bu derin süreçte 20 kişiden büyük gruplarda dikkatle ve mevcudiyetle dinlemek zorlayıcı olabilir. Konunun derinliği ve zorluğu da çemberde ihtiyaç duyulan süreyi etkiler. 1 saati geçen çemberlerde ara vermek iyi olabilir. Çemberde hiç ara vermeden 1.5 saatten fazla oturulmasını önermem. Adaba uyduğunuz sürece 2 kişiyle de çember yapılabilir.

Fiziksel Alan – Çemberin gerçekleşeceği fiziksel alanı seçerken ve hazırlarken dikkat etmeniz gereken bazı hususlar var:

- Katılımcı sayısına göre çemberde rahat oturulabilecek kadar yer var mı?
- Grubun mahremiyetini gözetebileceğiniz bir alan mı? Özellikle çemberi açık havada yapmayı düşünüyorsanız rahatsız edilmeyeceğiniz, gürültü ve hareketlilikle dikkatlerin dağılmayacağı, katılımcıların rahat ve güvende hissedeceği bir yer seçmeniz önemli. Örneğin, kamuya açık bir parkta çember yapmak zor olacaktır; ormanda sessiz bir köşe ise ihtiyacınız olan koşulları sağlayabilir.
- Açık havada yapacaksanız hava koşullarını düşündünüz mü? Soğuk, ıslak ya da bunaltıcı sıcak katılımcıların konfor seviyelerini düşürebilir. Katılım-

cıların ortam koşullarına göre hazırlık yapmalarını isteyebilirsiniz.

- İç mekânlarda yapacağınız çemberler için: Mekânın havalandırması ve ışığı nasıl? Mahremiyeti olan bir alan mı? Hava almayan, karanlık bir ortamda çember yapmak çok cazip olmayabilir. Mümkünse temiz hava dolaşımı, doğal ışığı ve mahremiyeti olan iç mekânları tercih edin.
- Çember pratiğinde yere oturulması önerilir. Mekânda katılımcıların üzerine oturabileceği minderler var mı? Yoksa siz temin edebilirsiniz ya da katılımcılardan getirmelerini isteyebilirsiniz. Herhangi bir sebeple yere oturulamıyorsa katılımcı sayısı kadar sandalyeniz olduğundan emin olun. Yere oturma düzeni hazırlanmasına rağmen bedeni elvermediği için yere oturmayan katılımcınız olursa onun ihtiyaç duyduğu şekilde oturmasını teşvik edin.
- Çember başlamadan önce tercihen kolaylaştırıcı alanı hazırlar. Özellikle iç mekânlarda enerji temizliği yapmak alanı rahatlatır. Adaçayı veya benzeri bir bitkisel arındırıcıyı yakıp dumanıyla alanı en az bir saat öncesinden temizleyin ve havalandırın. Bazı insanların dumana alerjisi ya da hassasiyeti olabilir; benzeri bir enerji temizliğini çember esnasında da yapmak isterseniz öncelikle gruba sorup izin isteyin. Çember öncesinde ve esnasında ağır kokulu, doğal olmayan tüsüleri kullanmaktan kaçının. Alan temizliğinden sonra oturma düzenini çember formunda yapın. Son olarak çemberinizin merkezini hazırlayın. Çemberin ruhunu ve büyük gizemi temsil eden merkez, çemberin ortasında bir çeşit sunak şeklinde hazırlanır. Merkezdeki sunağa, katılımcıları, doğayı, çemberin temasını ve rehberleri temsilen objeler konabilir. İnsan kalbinin masumiyetinin simgesi olarak ateşi temsilen mum vardır. Merkez, çember pratiğinde odaklandığımız ve gözümüzü dinlendirdiğimiz yer olduğu için estetik olması önemlidir. Güzellik, gönül gözümüzü açar. Merkezdeki objeler, konuşma objesi olarak kullanılır. Sadece törensel bir tek konuşma objesi de kullanılabilir. Katılımcıların merkeze koymak üzere objeler getirmelerini istiyorsanız, bunu davette belirtebilirsiniz.
- Fiziksel alan hazır olduktan sonra, katılımcılar gelmeden niyetlerinizi gözden geçirin. Dua etmek pratikleriniz arasındaysa çemberin ve alanın korunup gözetilmesi için rehberlerinizden destek isteyebilirsiniz.

Tüm bu hazırlıkları tek başınıza yapmanız gerekmez. Özellikle pratik konularda destek alabilirsiniz. Ve unutmayın: Bahsettiğim detaylar önemli olmakla birlikte, kolaylaştırıcının mevcudiyeti, dinginliği ve kendi merkezinde olması çemberin akışını ve katılımcıları asıl destekleyen husustur.

Anlaşmalar

İnsanlar görülmek ve duyulmak ister; yargılanmadan, dışlanmadan ya da cezalandırılmadan kendileri olabilecekleri güvenli alanlara ihtiyaç duyarlar. Çemberde güvenli, kalpten bir paylaşım alanı yaratabilmek için bazı anlaşmaların rehberliğine ihtiyaç duyarız. Çemberin, olduğumuz her hâlimizle kabul hissettiğimiz, yaralarımızı ve karanlık tarafımızı araştırabileceğimiz ve gösterebileceğimiz, hakikatimizi ifade etme riski alabileceğimiz, tetiklenmelerimizi, duygu ve ihtiyaçlarımızı şeffaflıkla ve sahiplenerek ifade edebileceğimiz kadar güvende hissettiğimiz bir alan olması için dikkat etmemiz gereken hususlar şunlardır:

1. Mahremiyet – Çemberde yaşanan kişisel ve kolektif deneyimlerin, paylaşılan hikâyelerin o alana ve ana ait olduğunu hatırlamak ve bunları çemberin dışında izinsiz paylaşmamak. Sürece dair “kendi deneyimimi, duygumu, farkındalığımı” paylaşabilirim ama başka birisine ait bir deneyimi, anonim de olsa, o kişinin izni olmadan paylaşmam uygun olmaz. Ayrıca, an, mekân ve deneyimin bütünlüğü içerisinde anlamlı olabilecek bazı deneyimleri paylaşmanın gerekli olup olmadığını iyice düşünmek önemli. Paylaşmadan önce lütfen bir düşünün: Orada olmayan biri bunu gerçekten anlayabilir mi? Ne tür bir motivasyonla paylaşıyorum? Bunu paylaşmam neye hizmet ediyor?
2. İhtiyacımın, duygumun, deneyimin sorumluluğunu almak; grup içerisinde ifade etmem gerekiyorsa, ben diliyle, duygumu/deneyimimi/ihtiyacımı sahiplenerek, şeffaflıkla ve şefkatle paylaşmak, gerektiğinde destek istemek ve her zaman her ihtiyacımın karşılanamayabileceğinin farkında olmak. Duygumu sahiplenmek, duyguma yapışmak anlamına gelmez. Bilakis hiçbir duygunun nihai olmadığını hatırlamak, duyguyu hissedip serbest bırakmak için gereklidir. Duygumu sahiplenmek, bu duyguyu hissetmemin sebebinin bir başka-

sı olmadığı için, bende uyanan duygunun geçmiş deneyimler, travmalar, koşullardan ve karşılanmış ya da karşılanmamış ihtiyaçlardan kaynaklandığının farkında olmaktır. Çemberde her türlü hâlimiz diğerlerinin aynasında bize yansıtacağı için bu farkındalık kendi sürecimizde derinleşmemizde kritik rol oynar.

3. Çembere hür irademle bir yetişkin olarak katıldığımı, yeri geldiğinde “hayır” diyebilecek özgürlüğümü olduğunu hatırlamak ve bunun sorumluluğu almak; bana hizmet edecekse katılmamayı seçebilmek, “evet” ve “hayır”larım konusunda net olmak ve arkasında durabilmek, “kibarlık” yerine deneyimimle ilgili samimi ve şeffaf olmayı seçmek. Anda hakikatimi özen, şeffaflık ve kırılganlıkla ifade edebilmek.
4. Şefkatli aktif şahitlik – Huzurunda olduğum kişilere ve hâllere merakla ve bende uyandırdıklarını (bazen tetiklediklerini) gözlemleyerek bir şahit farkındalığıyla mevcudiyetimi sunmak, yargılarımın ve bunların benimle ilgili olduklarının farkına varmak. Şahitlik, seyirci olmak değildir, aksine kişi ve durumla aktif bir ilişkilene söz konusudur; destek istenmediği sürece müdahalesiz ve şefkatli bir farkındalıklı. Bu sorularla hemhâl olmak bize şahitlik konusunda fikir verebilir: Diğer bir kişiyi ve durumu “iyileştirme”, iyi etme eğiliminin nereden geldiğinin farkında mıyım? Karşımda gördüğüm duygu ve deneyime tahammülüm mü yok? Kendimde aynı duyguya alan açabiliyor muyum? Gündemsiz ve belli bir sonuca tutunmadan olanı olduğu gibi görebiliyor muyum, duyabiliyor muyum, kapsayabiliyor muyum? Bana sorulmadığı hâlde tavsiye verme eğilimim var mı? Bir başkasının ihtiyacını varsayımlarla karşılamaya kalkmadan aslında neye ihtiyacı olduğunu sorabilir miyim?
5. Çemberde deneyimleyebileceğimiz tetiklenmeler, yargılar, yansıtma⁸⁵ ve çatışmaları öğrenme ve büyüme fırsatı olarak kucaklamak; gerektiğinde bu tür deneyimlere çemberin güvenli alanında şeffaflıkla alan açmaya ve buradan şifalanmaya razı olmak.

Bir acı/problem/çatışma olduğu zaman kişilerin ihtiyaçları farklı olabilir. Bazıları bu dinamiği yaşadığı kişi ya da grupla doğrudan doğruya yüzleşmek ister-

85. Yansıtma, kendimizde kabul etmekte zorlandığımız olumlu ya da olumsuz vasıflar, hâller, duygular ve dürtüleri kendi dışımızda bir şeye atfetme eğilimidir.

ken bazılarının içine dönüp süreci anlamlandırması ve ihtiyacı konusunda netleşebilmesi için zamana ihtiyacı olabilir. Bu durumda bir ihtiyacın diğerinden daha önemli olmadığını hatırlamak, farklı ihtiyaçlara saygı duymak karşılıklı güven hissini sağlamlaştırır. Çatışma süreçlerinde yargılayıcı ve suçlayıcı bir dil yerine (Sen şunu yaptın/yapmadın, onlar zaten hep böyledir, vs...) öncelikle kendi duygu ve deneyimimize şefkatle nasıl yaklaşabiliriz? Daha kapsayıcı, sürece dâhil olan herkesi merakla araştırmaya yönlendirecek, cömert ve davetkâr bir iletişim şekli nasıl olur? Yargıların ve eleştirel yaklaşımın, tetiklenmelerin ve şikâyetlerin arkasındaki ya da derindeki ihtiyaçlara odaklanabilir miyiz? Sinir sistemimizi zorlayacak kadar yoğun duyguların kökeninde çocuklukta yaşanmış fakat sindirilememiş, bastırılmış ve bugün yaşadığımız tetiklenmeyle bütünlüğümüze dâhil olmak, iyileşmek isteyen deneyimler olabileceğini hatırlayabilir miyiz? Bireyler arasında ya da kişinin içinde deneyimlediği bir hâlin bütün alana farkındalık getirebilecek bir armağan olabileceğini ve çemberin böyle durumlara şahitlik edip taşıyabileceğini unutmayalım. Konumu gereği kolaylaştırıcıya yapılabilecek yansımaların (güç ve otoriteyle ilgili, özellikle kadın çemberlerinde anne yarası tetiklenebilir) veya süreç içerisinde kolaylaştırıcının yaklaşımının tetikleyebileceği herhangi bir zor duygunun da aynı samimiyetle doğrudan kolaylaştırıcıyla ya da grup içerisinde paylaşımını teşvik edebiliriz.

6. Bir köy gibi düşünmek ve hareket etmek – Çemberde aramızdaki görünen ve görünmeyen bağları, eş zamanlılıkları, dayanışma ihtiyacını hatırlamak. Mevcudiyetimiz, dikkatimiz ve cömertliğimizle müşterek alanı ve birbirimizi beslemek, gözetmek, desteklemek. Grup içindeki yani bütünün içindeki yerimizi, grubun geri kalanına etkimizi, sunabileceğimiz armağanları ve sınırlarımızı bilip ona göre sorumluluk almak. Kendi ihtiyaçlarımızın yanı sıra kolektif ihtiyaçlarını da gözetmek. Çemberdeki herkes bunu ne kadar yapabilirse, o kadar güçlü ve şifalı bir alan yaratmış oluruz.
7. Farklı hatta tezat gerçeklikleri, fikirleri, yaşam deneyimlerini saygıyla kabul etmek, doğru bildiğimizi dayatmadan paylaşmak, “ya öyle ya böyle” diye düşünmek yerine “hem öyle hem böyle” diye düşünmek.

Çemberde ruhun ritmine uyumlanırsınız, yavaşlarsınız ve dinlersiniz. Dinleyince tanırırsınız, biliriz ve idrak ederiz. İdrak edince teslimiyeti, tevazu ve şefkati deneyimleriz. Şefkat duyunca sevginin akışına hizmet ederiz. Sevgi akınca yaşamla bir oluruz. Bu kadar basit.

* * *

Kız kardeşlik çemberi deyince aklıma ilk gelen kadınlardan biri Aybike. Onunla kaç çemberde beraber oturduk, ağladık, güldük, sayısını bilmiyorum ama her çemberden daha canlı, daha uyanık, daha âşik çıktığımızı biliyorum. Beni her dem sorgusuz sualsiz, koşulsuz, kalbiyle sarmalayan Aybike'yle hayatın çemberinde yoldaş olduğum için kendimi çok şanslı hissediyorum.

Çember Mürşidimdir

Aybike Savaşır Serdar

Mayıs 2016'da çembere ilk oturduğumda "Şu anda kendimi çok güvensiz hissediyorum. İlk kez bu kadar çok kadınla bir aradayım. Bir erkek olsa çok dengelenmiş hissedebilirim" demiştim. 34 yıl sonra ilk kez kendimle karşılaşmış, "Ben kadınıym" armağanımı heybeme atıp çıkmıştım o çemberden. O günden sonra düştüm yollara. Kendime doğru, kadınlığıma, çocukluğuma, yaralarım, yargılarıma, insanlığıma doğru yolculuk eden bir talebeyim.

Ve bu yolda çemberin kendisini yoldaş eyledim. Her çembere oturduğumda, çemberden duyup çemberden söyleyince kişilerin ötesinde bir ortak alan olduğunu keşfettim. Kalpten bir 'ben'in geçmişe, geleceğe, bana ve kolektife nasıl şifa olduğunu deneyimledim. İlk kez gördüğüm bir insanı can kulağıyla dinlediğimde, onun benden ayrı bir şey olmadığını hissettim. Spontane olup kendi iç sesimi an be an duyduğumda, benden çıkan şiirlere, seslere, ritimlere izin verdim. Akışa güvendiğimde çemberin nasıl da her şeyi o anın hayrı için düzenlediğini bildim. Yüreğime düşen bir soru, daha ben sormadan başka bir can tarafından cevaplandığında gülümsedim. Her canın gözünden, her canın sözünden, her canın yarasından deneyimledim O'nu ve mükemmel işleyişi. Her çemberde kendimi tüm çıplaklığımla, tüm karanlığımla, tüm yaralarım ile gördüm, dokundum. Benden

başka saydığım tüm isimlerin varlığına, oluş hâline ve o an açtıkları alana şaşkınlıkla baktım, benden başka bir şey olmadıklarını tattım.

‘Mürşid’ kavramının yuvamızda oldukça yoğun bir şekilde düşünüldüğü ve konuşulduğu bir dönemdi. Kalbim, ruhum bir türlü mürşidin tek bir insan olmasıyla uyumlu bir dansa duramıyordu. Herkesi ve her şeyi mürşid kabul etme hâli beni sonsuz bir dans hâline sokuyordu. Eşim de tam tersine bir insanın varlığına ve onun el vermesi adabına kendini yakın hissediyordu. Aynı günlerde bir soru sorduk: “Mürşid kimdir?” Yıllardır aşkla dinlediğimiz bir tasavvuf ehlinin sohbetini açtım o gün. Bana şunu dedi: “Mürşid her zaman bir insan değildir. Hatta genelde bir insan değildir.” Gülümsedim içimde kocaman bir ‘Eyvallah’ ile. Aynı gün eşim başka bir sohbeti dinlerken ona da cevap geldi: “Bir Mürşide bağlanmak gerekir.” Eyvallah.

O gün aldığım onayla çembere ve hayatıma kattıklarına baktığımda gördüm ki çember her hâliyle bana mürşitlik ediyor. Herkesi, sorumluluğu alınmış her duyguyu, samimiyetle yaşanan her deneyimi kabul ediyor. Bu hâliyle bana kabulü öğretiyor. Her an sessizce hizmette. Bazen koca koca yaşlara, bazen minik bir iletişim sorununa, bazen bir çocukluk tramvasına, bazen kaybedilen bir kadınlığa alan tutuyor. Hiçbirini ayırt etmeden hizmet ediyor. Diğerlerinin aynasından bana beni gösterip ismimi bulmama el veriyor. An be an şifa yoluma merhem oluyor. O büyüdü alana her oturduğumda elime, istikameti O’na çıkan bir kılavuz sunuyor zarifçe.

Çember, içimin çekilmediği, hatta zaman zaman tetiklendiğim canlardan bir konuşmaya başlıyor ki sormayın. En çok da o aynalardan şifalandığımı görmek her seferinde aczi mi, uslanmazlığımı bana hatırlatıyor.

Sevdiğim tasavvuf ehlinden öğrendiğim ve çok sevdiğim bir şey var. O der ki: “Öteki diye bir şey yok. ‘Ötedeki teki’dir o.” Çember bana öteki diye bir şey olmadığını, her varlığın benim ötemdeki tekim olduğunu her an deneyimlememi sağlıyor.

Çember benim için birliği, şifayı, hayatı, insanlığımı, desteği, kolaylığı ve gerçeği deneyimlediğim bir aşk meydanı. En büyük niyetim aşk ile hakikat yolunu yürümek. Arada yoldan sapıp düştüğümde beni desturla nizama sokan, rehberlik yapıp an be an kendime döndüren mürşidim şimdilerde çemberdir.

Bu bilge mürşidin dizinin dibinde geçirdiğim dört günlük bir kadın inzivasından sonra içimden akan bu dizeler çembere ithafımdır:

*Sendeki beni görmeye gönüllüyüm.
Bendeki seni görmeye razı mısın?
Gözlerim senden görür dünyayı,
Ellerim senden bilir toprağı.
Sana dokunurum kendime duyduğum şefkatle.
Yüreğimde bir ince sızın.
Geçmişim ayak izlerini saklar.
Bağlıyız birbirimize kocaman kırmızı bir urganla.
Sende ne var benden?
Anlatsana...
Gözlerin ne görür?
Ellerin ne bilir?
Ayakların nereye yürür?
Anlat bana seni,
Anlat bana beni.*
